

RADNI LISTOVI ZA UČENJE GEOGRAFIJE

8. RAZRED

Radni listovi u ovoj zbirci prate nastavne sadržaje udžbenika i radne bilježnice za geografiju u 8. razredu Gea 4 izdavačke kuće Školska knjiga autora D. Orešića, I. Tišme, R. Vuk i A. Bujan
Radni listovi u ovoj zbirci koriste se u nastavi Geografije u OŠ Matka Laginje

Autorica: Anamarija Končić, prof. geografije

SADRŽAJ

1. Geografska širina i dužina	3
2. Mjerilo i njegova uporaba	4
3. Elementi topografske karte	6
4. Planeti Sunčeva sustava	7
5. Sunce, Zemlja, Mjesec.	8
6. Mjesno i pojasno vrijeme	10
7. Tektonika ploča	11
8. Rasprostranjenost klime i živog svijeta-Žarki ili tropski pojas	13
9. Rasprostranjenost klime i živog svijeta-Umjereni pojasi	15
10. Rasprostranjenost klime i živog svijeta-Subpolarni i polarni krajevi.....	17
11. Azija-slijepa karta	18
12. Azija-naj-kontinent i granice	19
13. Geografski smještaj i položaj Azije, mora i obale	21
14. Reljef Azije, mlade planine i Pacifički vatreni prsten.....	23
15. Reljef Azije, prastara i stara Azija, nizine.....	25
16. Klima Azije.....	27
17. Gradovi Azije	28
18. Regije Azije	29
19. Regije Indije, Kine i Japana	30
20. Afrika-slijepa karta	31
21. Geografski smještaj i položaj Afrike.....	32
22. Voda i život u Africi	33
23. Sjeverna i Južna Amerika-slijepa karta	34
24. Reljef i vode Amerike	35
25. Američki gradovi	37
26. Australija-slijepa karta	39
27. Australija-položaj i prirodna obilježja	40
28. Stanovništvo Australije	42
29. Gospodarstvo Australije	43
30. Oceanija	44
31. Arktik i Antarktika.....	46
32. Globalizacija	47

GEOGRAFSKA ŠIRINA I DUŽINA

1. Odredi geografski smještaj u stupnjevima i minutama sljedećim gradovima:
 - a) Durban (Južna Afrika)
 - b) Rio de Janeiro (Brazil)
 - c) Vancouver (Kanada)
 - d) Kuala Lumpur (Malezija)
 - e) Osijek
 - f) Rijeka
 - g) Dubrovnik
 - h) Sisak
2. Koji se gradovi nalaze na sjecištima sljedećih koordinata:
 - a) $24^{\circ}50'$ SGŠ, $67^{\circ}00'$ IGD
 - b) $31^{\circ}55'$ JGŠ, $115^{\circ}50'$ IGD
 - c) $12^{\circ}00'$ JGŠ, $77^{\circ}05'$ ZGD
 - d) $37^{\circ}45'$ SGŠ, $122^{\circ}25'$ ZGD
 - e) $45^{\circ}15'$ SGŠ, $13^{\circ}56'$ IGD
 - f) $44^{\circ}08'$ SGŠ, $15^{\circ}13'$ IGD
 - g) $46^{\circ}24'$ SGŠ, $16^{\circ}27'$ IGD
 - h) $45^{\circ}19'$ SGŠ, $18^{\circ}24'$ IGD

RJEŠENJA

1.

- a) $29^{\circ}50'$ JGŠ, $31^{\circ}00'$ IGD
- b) $22^{\circ}50'$ JGŠ, $43^{\circ}10'$ ZGD
- c) $49^{\circ}20'$ SGŠ, $123^{\circ}05'$ ZGD
- d) $3^{\circ}10'$ SGŠ, $101^{\circ}40'$ IGD
- e) $45^{\circ}34'$ SGŠ, $18^{\circ}42'$ IGD
- f) $45^{\circ}20'$ SGŠ, $14^{\circ}27'$ IGD
- g) $42^{\circ}39'$ SGŠ, $18^{\circ}05'$ IGD
- h) $45^{\circ}29'$ SGŠ, $16^{\circ}22'$ IGD

2.

- a) *Karachi*
- b) *Perth*
- c) *Lima*
- d) *San Francisco*
- e) *Pazin*
- f) *Zadar*
- g) *Čakovec*
- h) *Đakovo*

MJERILO I NJEGOVA UPORABA

POMOĆU TOPOGRAFSKIH KARATA U ATLASU RIJEŠI SLJEDEĆE ZADATKE:

1. Uz pomoć karte Nizinske Hrvatske u atlasu i njezinog brojčanog mjerila odredi koji se grad nalazi zapadno od Siska na zračnoj udaljenosti od 63 000 metara.
2. Uz pomoć karte svijeta u atlasu i njezinog brojčanog mjerila izračunaj kolika je zračna udaljenost u metrima i kilometrima između Perth i Sydneya u Australiji.
3. Koja od karata iz prethodna dva zadatka je napravljena u sitnijem mjerilu?

POMOĆU KARTE HRVATSKE U UDŽBENIKU NA STR. 12. I 13. RIJEŠI SLJEDEĆE ZADATKE:

4. Pomoću brojčanog mjerila izračunaj kolika je zračna udaljenost u km između:
 - a) Rijeke i Zadra
 - b) Varaždina i Osijeka
5. Između Nove Gradiške i jednog grada istočno od nje je 160 km zračne udaljenosti. Računanjem pomoću brojčanog mjerila odredi koji je to grad.

POMOĆU TOPOGRAFSKIH KARATA U ATLASU RIJEŠI SLJEDEĆE ZADATKE:

6. U atlasu, na stranici 63. odaberi kartu s krupnijim mjerilom pa pomoću njezinog brojčanog mjerila izračunaj udaljenost u km između dvije točke koje su na toj karti udaljene 2 cm.
7. Na karti Islanda na stranici 63. u atlasu, potraži planinski vrh Öraefajökull. Na zračnoj udaljenosti od 162 km sjevernije od toga vrha nalazi se još jedan planinski vrh. Koristeći brojčano mjerilo izračunaj i napiši o kojemu se vrhu radi.

RIJEŠI SLJEDEĆE ZADATKE:

8. Na karti mjerila 1:40 000 000 je udaljenost između dva mjesta 2.5 cm. Kolika je ta udaljenost u prirodi u m i km?
9. Udaljenost između dvije točke u prirodi iznosi 450 km. Kolika će ta udaljenost biti na karti mjerila 1: 18 000 000?
10. Na karti mjerila 1:5 000 000 je udaljenost između dva mjesta 5.8 cm. Kolika je ta udaljenost u prirodi u m i km?
11. Udaljenost između dvije točke u prirodi iznosi 2 800 km. Kolika će ta udaljenost biti na karti mjerila 1: 35 000 000?

RJEŠENJA

1. $1: 900\ 000$
 $1\text{cm}=9000\text{m}$
 $1:9\ 000=x: 63\ 000$
 $63\ 000=9\ 000x/9\ 000$
 $7\text{ cm}=x$
Karlovac

2. $1:90\ 000\ 000$
 $1\text{cm}=900\text{km}$
 $P-S=4\text{cm}$
 $1:900=4:x$
 $x=900 \times 4$
 $x=3\ 600\text{km}$ ili
 $3\ 600\ 000\text{m}$

3. *Karta svijeta*

4.
a) $1: 2\ 500\ 000$
 $1\text{cm}=25\text{km}$
 $R-Z=6\text{cm}$
 $1:25=6:x$
 $x=25 \times 6$
 $x=150\text{km}$

b) $1: 2\ 500\ 000$
 $1\text{cm}=25\text{km}$
 $V-O=8\text{cm}$
 $1:25=8:x$
 $x=25 \times 8$
 $x=200\text{km}$

5. $1:2\ 500\ 000$
 $1\text{cm}=25\text{ km}$
 $1:25=x:160$
 $160=25x/25$
 $6.4\text{cm}=x$
Ilok

6. $1:4\ 500\ 000$
 $1\text{cm}=45\text{km}$
 $1:45=2:X$
 $X=45 \times 2$
 $X=90\text{km}$

7. $1:4\ 500\ 000$
 $1\text{cm}=45\text{km}$
 $1:45=X:162$
 $45X=162/:45$
 $X=3.6\text{cm}$
Skútustađir

8. $1\text{cm}=400\text{ km}$
 $1:400=2.5:X$
 $X=2.5 \times 400$
 $X=1\ 000\text{km}$ ili
 $1\ 000\ 000\text{m}$

9. $1\text{cm}=180\text{km}$
 $1:180=X:450$
 $180X=450/:180$
 $X=2.5\text{cm}$

10. $1\text{cm}=50\text{ km}$
 $1:50=5.8:X$
 $X=5.8 \times 50$
 $X=290\text{km}$ ili $290\ 000\text{m}$

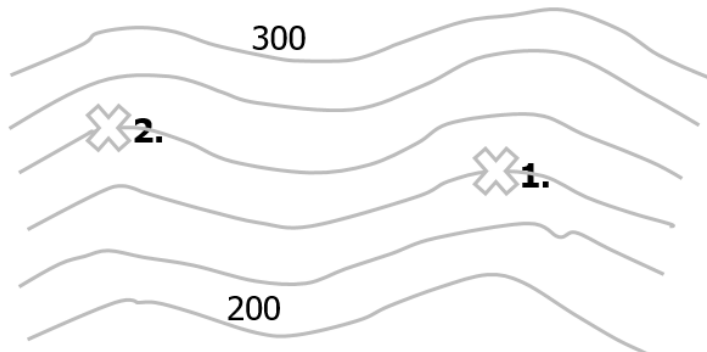
11. $1\text{cm}=350\text{km}$
 $1:350=X:2\ 800$
 $350X=2\ 800/:350$
 $X=8\text{cm}$

ELEMENTI TOPOGRAFSKE KARTE

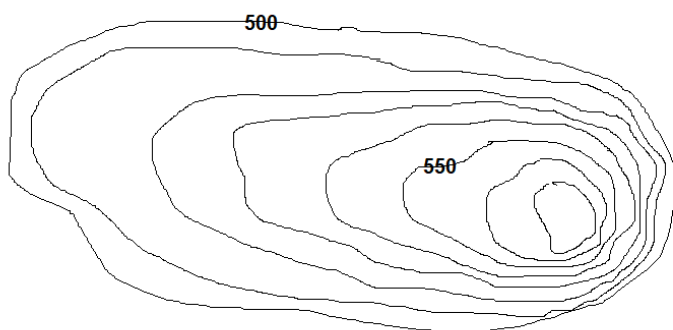
ČITANJE NADMORSKE VISINE POMOĆU EKVIDISTANCE

1. Odredi ekvidistancu korištenu na skici mjerila 1: 100 000 pa odredi visinu točaka 1. i 2.

1:100 000; ekvidistanca=



SLJEDEĆE ZADATKE RIJEŠI UZ POMOĆ SLJEDEĆEG PRIKAZA:



2. Odredi ekvidistancu korištenu na ovom prikazu.
3. U kojem je mjerilu napravljen ovaj prikaz?
4. Koje su padine ove uzvisine blaže, a koje strmije?

RJEŠENJA

- | | |
|--------------------|--|
| 1. Ekvidistanca=20 | 2. Ekvidistanca=10 m |
| Točka 1.= 240 m | 3. 1: 25 000 |
| Točka 2.=260 m | 4. Istočne padine su strmije, zapadne blaže. |

PLANETI SUNČEVA SUSTAVA

Sljedeća obilježja pridruži odgovarajućim planetima u tablici koristeći udžbenik na stranicama 24.-27.

- Planet najvećeg promjera
- Planet s najviše mjeseaca
- Planet najbliži Suncu
- Planet najduže revolucije
- Najmanji planet
- Na njemu je Velika crvena pjega
- Zovu ga „zvijezda Danica“
- Sunce mu izlazi na zapadu, a zalazi na istoku (dva planeta!)
- Jedino poznato nebesko tijelo na kojemu ima života
- Iza njega se prostire Kuiperov pojas u kojemu je Pluton
- „Crveni planet“
- Ima najvidljiviji prsten
- Plinoviti div (dva planeta!)
- Ledeni div (dva planeta!)

planet	obilježje
Merkur	
Venera	
Zemlja	
Mars	
Jupiter	
Saturn	
Uran	
Neptun	

RJEŠENJE

planet	obilježje
Merkur	Planet najbliži Suncu Najmanji planet
Venera	Zovu ga „zvijezda Danica“ Sunce mu izlazi na zapadu, a zalazi na istoku
Zemlja	Jedino poznato nebesko tijelo na kojemu ima života
Mars	„Crveni planet“
Jupiter	Planet najvećeg promjera Na njemu je Velika crvena pjega Plinoviti div
Saturn	Planet s najviše mjeseaca Ima najvidljiviji prsten Plinoviti div
Uran	Sunce mu izlazi na zapadu, a zalazi na istoku Ledeni div
Neptun	Planet najduže revolucije Iza njega se prostire Kuiperov pojas u kojemu je Pluton Ledeni div

SUNCE, ZEMLJA I MJESEC

(Radni list koji prati nastavu)

ZNAČENJE SUNCA PRI ROTACIJI

Što je Zemljina rotacija? _____

Koliko traje jedna Zemljina rotacija? _____

U kojem smjeru se odvija Zemljina rotacija? _____

Koja je posljedica Zemljine rotacije? _____

(bilješke)

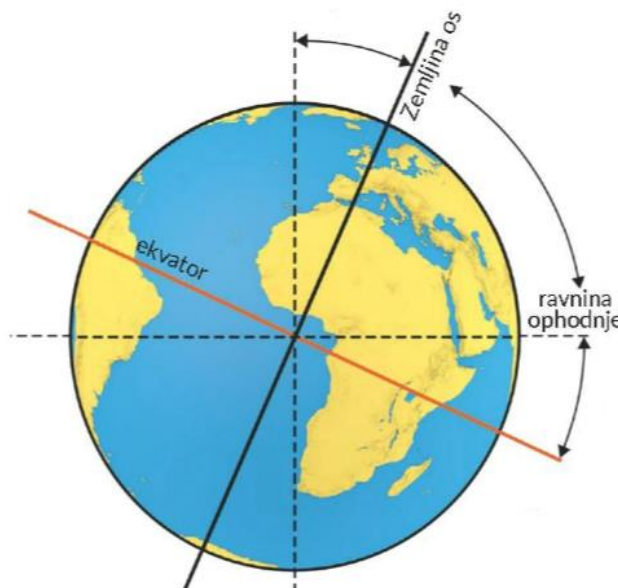
ZNAČENJE SUNCA PRI REVOLUCIJI

Što je Zemljina revolucija? _____

Koliko traje jedna Zemljina revolucija? _____

Na crtežu, na odgovarajuća mjesta upiši:

- brojku stupnjeva za koje je Zemljina zamišljena os nagnuta od okomice na ravninu ophodnje
- brojku stupnjeva za koje je Zemljina zamišljena os nagnuta prema ravnini ophodnje



Koja je posljedica Zemljine revolucije i nagnutosti? _____

U kojim toplinskim pojasima se izmjenjuju sva četiri godišnja doba? Opiši. _____

U kojem toplinskom pojasu je stalno ljeto? Zašto? _____

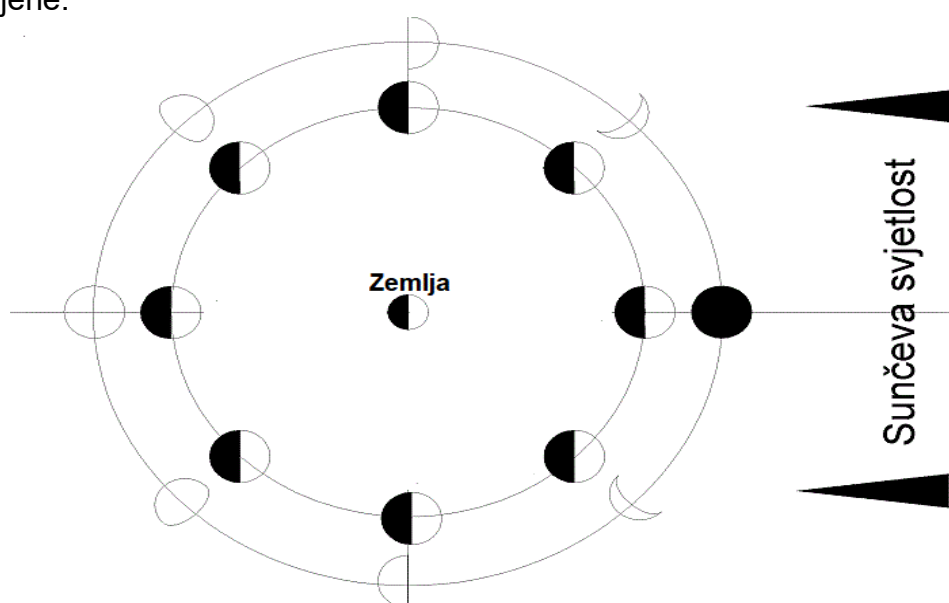
U kojim toplinskim pojasima se izmjenjuju polarni dan i noć? Koliko traju? Kakvo im je trajanje na sjevernoj polutki? _____

MJESEC

Što je Mjesec? _____

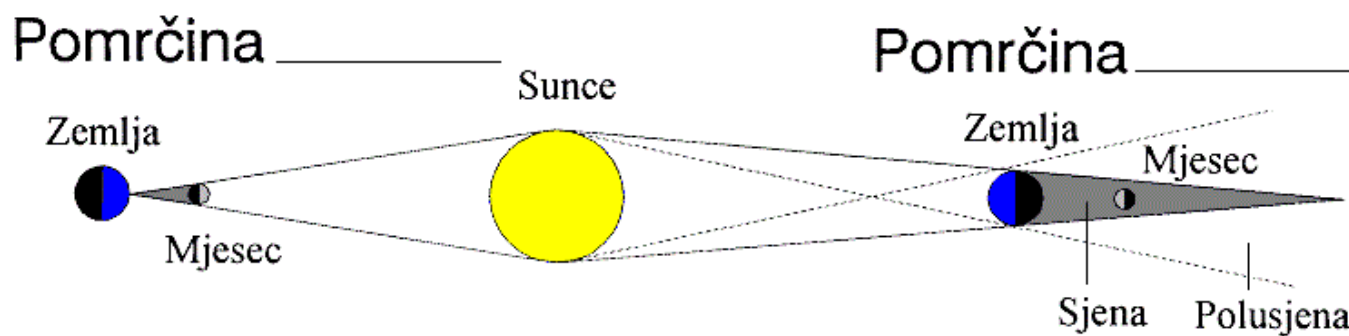
(bilješke)

Mjesečeve mijene:



(bilješke)

POMRČINA MJESECA I SUNCA



MJESNO I POJASNO VRIJEME

Koliko je sati prema MJESNOM VREMENU na:

1. 16° IGD, ako je na 10° IGD 12 sati?
2. 10° IGD, ako je na 20° ZGD 11 sati?
3. 15° ZGD, ako je na 10° ZGD 10 sati?
4. 20° ZGD, ako je na 30° IGD 9 sati?
5. 20° IGD, ako je na 30° ZGD 8 sati?

Sljedeće zadatke riješi pomoću karte vremenskih pojasa u udžbeniku na str. 35.:

6. Koliko je sati u Moskvi ako je u Zagrebu 14 sati?
7. Koliko je sati u New Yorku (SAD) ako je u Zagrebu 22 sata?
8. Koliko je sati u Oslu, ako je u Limi (Peru) 12 sati?
9. Koliko je sati u Berlinu, ako je u Sydneyu (Australija) 10 sati?
10. Koliko je sati u Zagrebu kada je u Lisabonu 14 sati?
11. Koliko je sati u Zagrebu, kada je u Hong Kongu (Kina) 15 sati?
12. Koliko je sati i koji je dan u Limi (Peru), kada je u Hong Kongu 11 sati u petak?

Sljedeće zadatke riješi pomoću karte svijeta u atlasu. Odredi gradovima geografsku dužinu pa izračunaj udaljenost u stupnjevima. Pomoću te udaljenosti odredi razliku u vremenu i izračunaj zadatke:

13. Koliko je sati u Buenos Airesu (Argentina), ako je u Jekaterinburgu na Uralu 22 sata?
14. Koliko je sati u Beogradu, ako je u Ciudad de Mexico (Meksiko) 6 sati?

RJEŠENJA

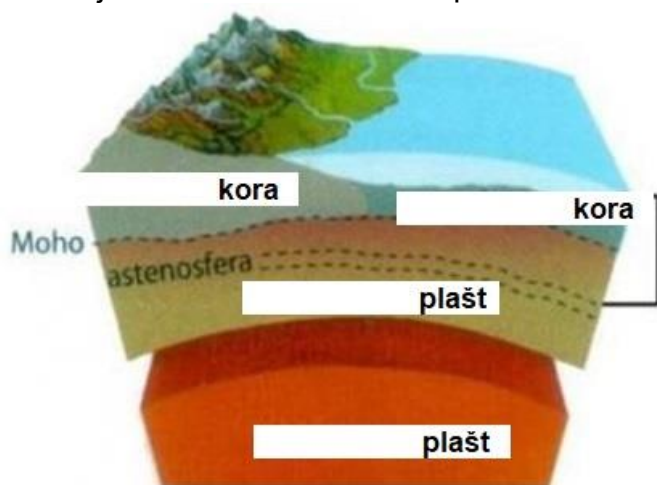
- | | |
|---|---|
| 1. Na 10° IGD=12 sati
Na 16° IGD=?
$16-10=6$
$6 \times 4 \text{ min.} = 24 \text{ min.}$
$12 \text{ sati} + 24 \text{ min.} = 12:24 \text{ sati}$ | 5. Na 30° ZGD=8 sati
Na 20° IGD=?
$30+20=50$
$50 \times 4 \text{ min.} = 200 \text{ min. (3 sata i 20 min.)}$
$8 \text{ sati} + 200 \text{ min.} = 11:20 \text{ sati}$ |
| 2. Na 20° ZGD=11 sati
Na 10° IGD=?
$20+10=30$
$30 \times 4 \text{ min.} = 120 \text{ min. (2 sata)}$
$11 \text{ sati} + 120 \text{ min.} = 13:00 \text{ sati}$ | 6. $14 + 2 = 16$, u Moskvi je 16 sati
7. $22 - 6 = 16$, u New Yorku je 16 sati
8. $12 + 6 = 18$, u Oslu je 18 sati
9. $10 - 9 = 1$, u Berlinu je 1 sat
10. $14+1=15$, u Zagrebu je 15 sati
11. $15-7=8$, u Zagrebu je 8 sati
12. $11+11=22 \text{ sata}$
prelazimo datumsku granicu prema istoku-
oduzimamo dan
u Limi je četvrtak 22 sata |
| 3. Na 10° ZGD=10 sati
Na 15° ZGD=?
$15-10=5$
$5 \times 4 \text{ min.} = 20 \text{ min.}$
$10 \text{ sati} - 20 \text{ min.} = 9:40 \text{ sati}$ | 13. Buenos Aires-60° ZGD
Jekaterinburg-60° IGD
$60+60=120$
$120:15=8 \text{ vremenskih zona}$
$22-8=14 \text{ sati}$, u Buenos Airesu je 14 sati |
| 4. Na 30° IGD=9 sati
Na 20° ZGD=?
$30+20=50$
$50 \times 4 \text{ min.} = 200 \text{ min. (3 sata i 20 min.)}$
$9 \text{ sati} - 200 \text{ min.} = 5:40 \text{ sati}$ | 14. Beograd-20° IGD
Ciudad de Mexico-100° ZGD
$100+20=120$
$120:15=8 \text{ vremenskih zona}$
$6+8=14 \text{ sati}$, |

TEKTONIKA PLOČA

(Radni list za samostalnu obradu uz tekst u udžbeniku na stranicama 39. do 42.)

Otac teorije globalne tektonike ploča-**Alfred Wegener**

Na prazna mjesta na crtežu litosfere upiši što nedostaje.



LITOSFERA

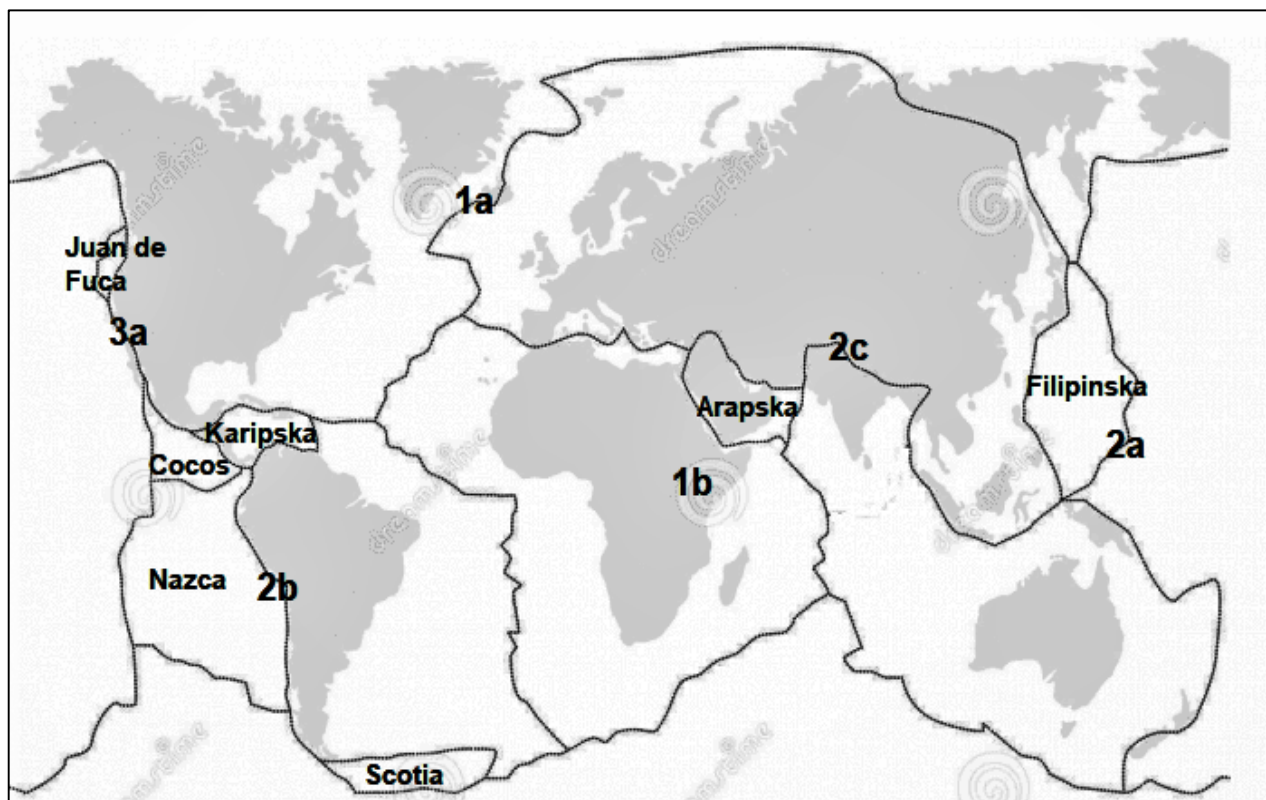
Litosfera je razlomljena na ploče. Postoje dvije vrste litosfernih ploča:

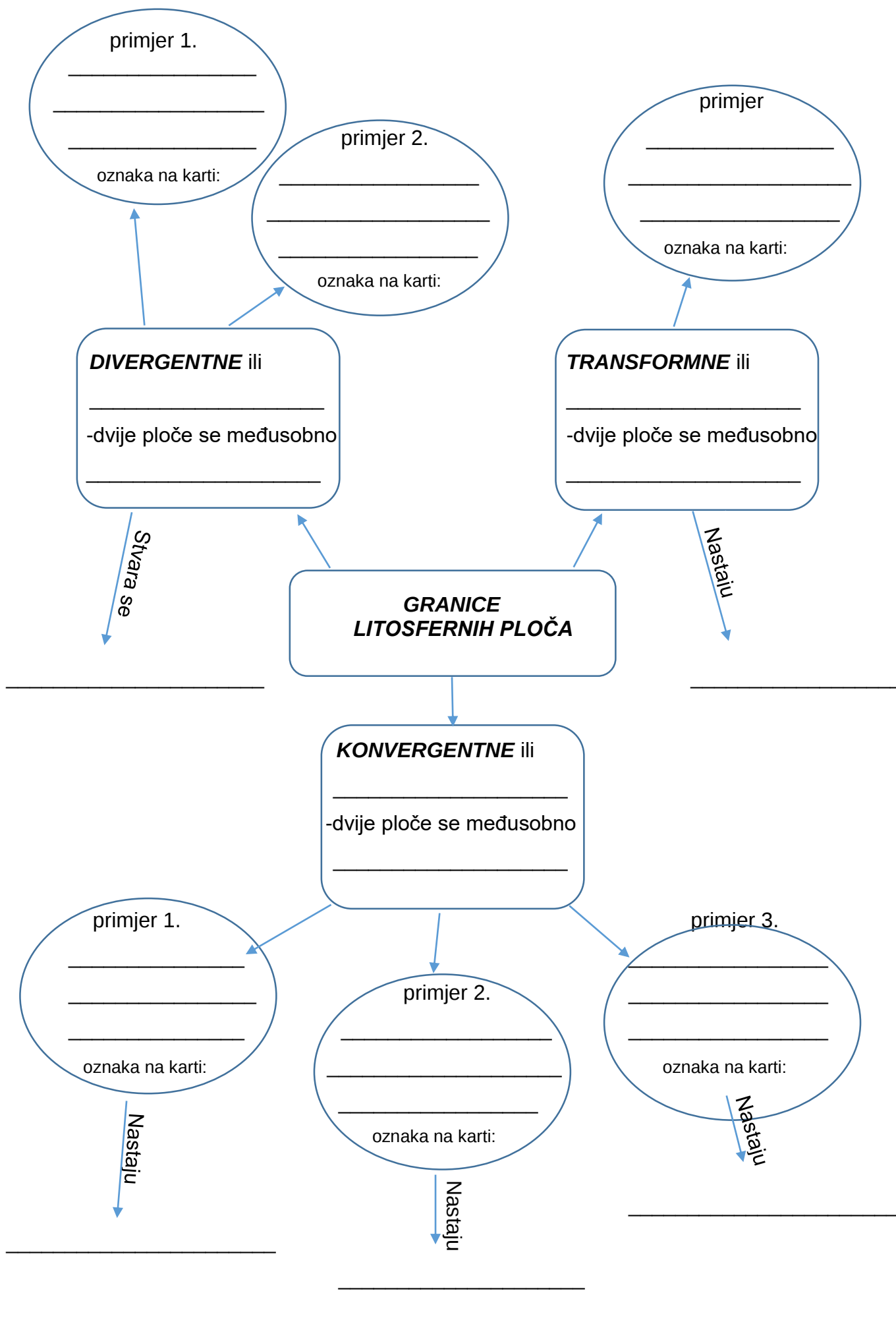
_____ i _____

Na odgovarajuća mjesta na karti upiši nazive 7 najvećih litosfernih ploča.

Na karti crvenim točkama označi Pacifički vatreni prsten.

Što je Pacifički vatreni prsten? _____





Rasprostranjenost klime i živog svijeta

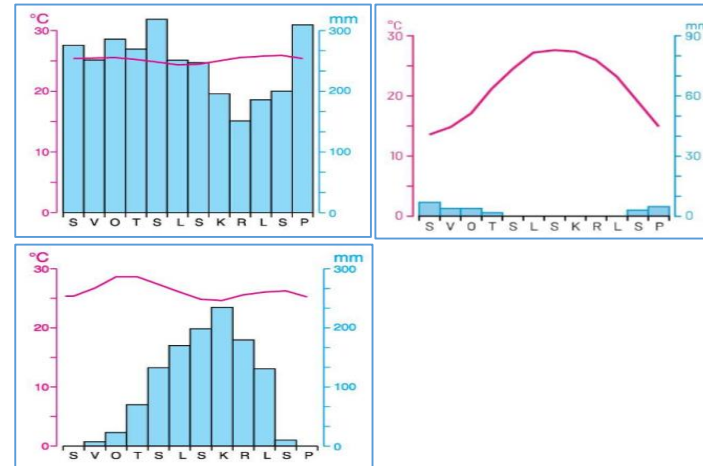
(Radni list za samostalnu obradu uz tekst u udžbeniku na stranicama 43. do 47.)

ŽARKI ILI TROPSKI POJAS

Dopuni tablice:

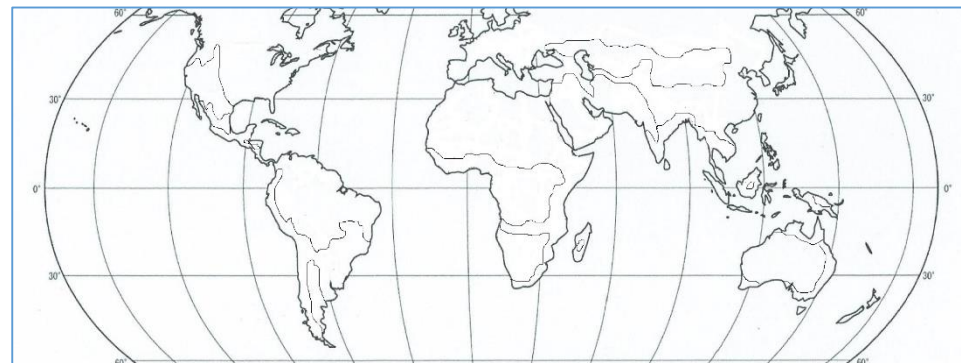
tropske kišne klime A		
tipovi klime		
područja na kojima se javljaju		
klimatski dijagram		
obilježja		
vegetacija		
opis vegetacije		
životinje		

Izreži i zalijepi na odgovarajuća mjesta u tablicama na radnom listu:



suhe klime			B
tipovi klime			
vruće pustinje			
područja na kojima se javljaju			
klimatski dijagram	vegetacija		
obilježja	opis vegetacije		
životinje			

- Pobočaj na karti crvenom bojom područje tropskih kišnih klima.
- Učrtaj obratnice pa žutom bojom pobočaj područja suhih klima.
- Sljedeće pustinje označi na karti brojkama: 1-Sahara, 2-Arapska, 3-Velika pješčana, 4-Gibsonova, 5-Velika Viktorijina, 6-Namib, 7-Sonora, 8-Atacama

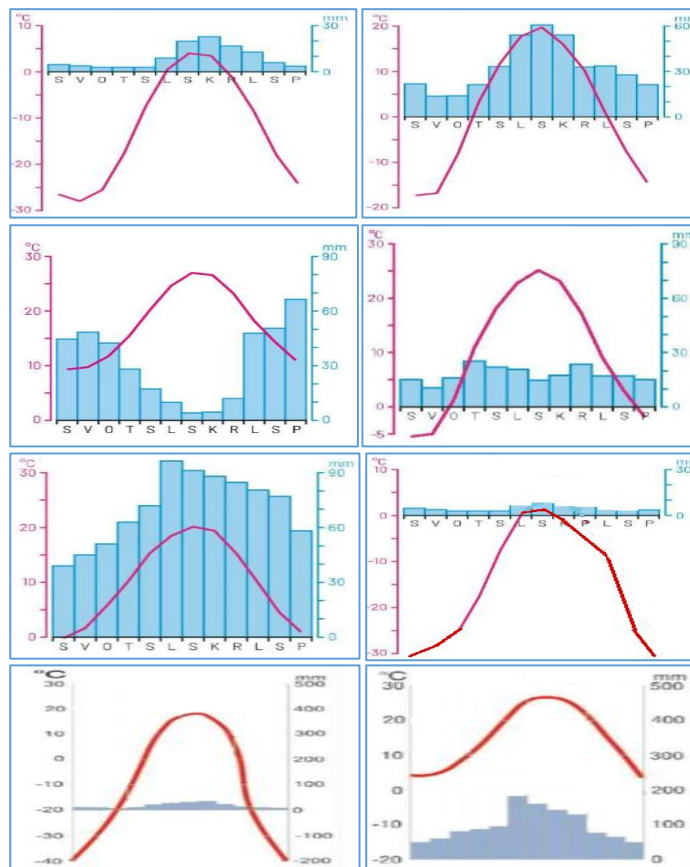


UMJERENI POJASI

(Radni listovi za samostalnu obradu uz tekst u udžbeniku na stranicama 50. do 53.)

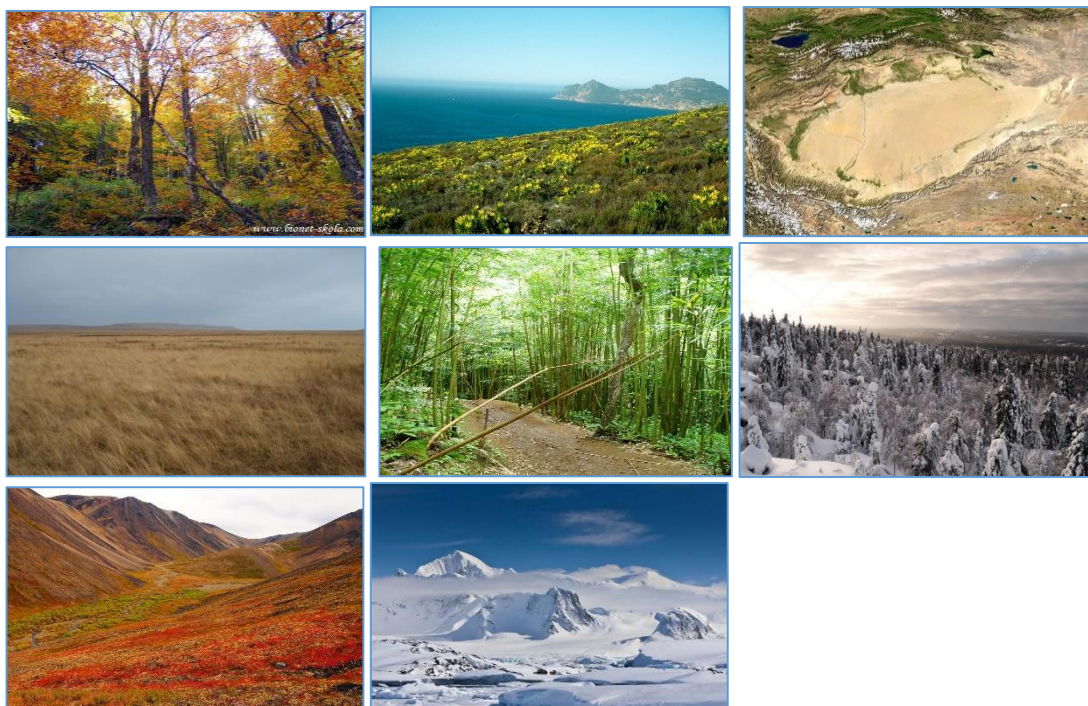
suhe klime B		
tipovi klime		
	hladne pustinje	
područja na kojima se javljaju		
klimatski dijagram		
obilježja		
vegetacija		
opis vegetacije		
životinje	X	

Izreži i zalijepi na odgovarajuća mjesta u tablicama na radnim listovima:



Umjereno tople kišne klime C			
tipovi klime	SREDOZEMNA		
područja na kojima se javljaju	Prema karti u udžbeniku na str. 49.		
klimatski dijagram			
obilježja			
vegetacija			
opis vegetacije			

✂-----
Izreži i zalijepi na odgovarajuća mjesta u tablicama na radnim listovima:



SUBPOLARNI I POLARNI KRAJEVI

snježno-šumske klime D		Snježne klime E	
tipovi klime			
područja na kojima se javljaju			
klimatski dijagram			
obilježja			
vegetacija			
opis vegetacije			
životinje			

AZIJA

SLIJEPA KARTA



AZIJA-NAJ-KONTINENT I GRANICE

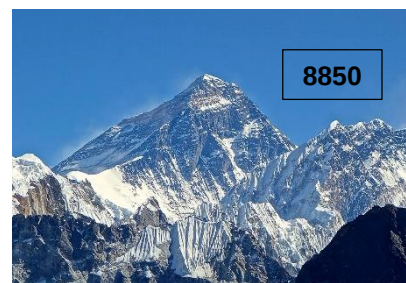
SLJEDEĆE ZADATKE RIJEŠI UZ POMOĆ TEKSTA U UDŽBENIKU NA STRANICAMA 54-56

U ODLOMCIMA: Naj-kontinent, Kontinent velikih raznolikosti i Gdje su granice Azije

Na slijepoj karti Azije:

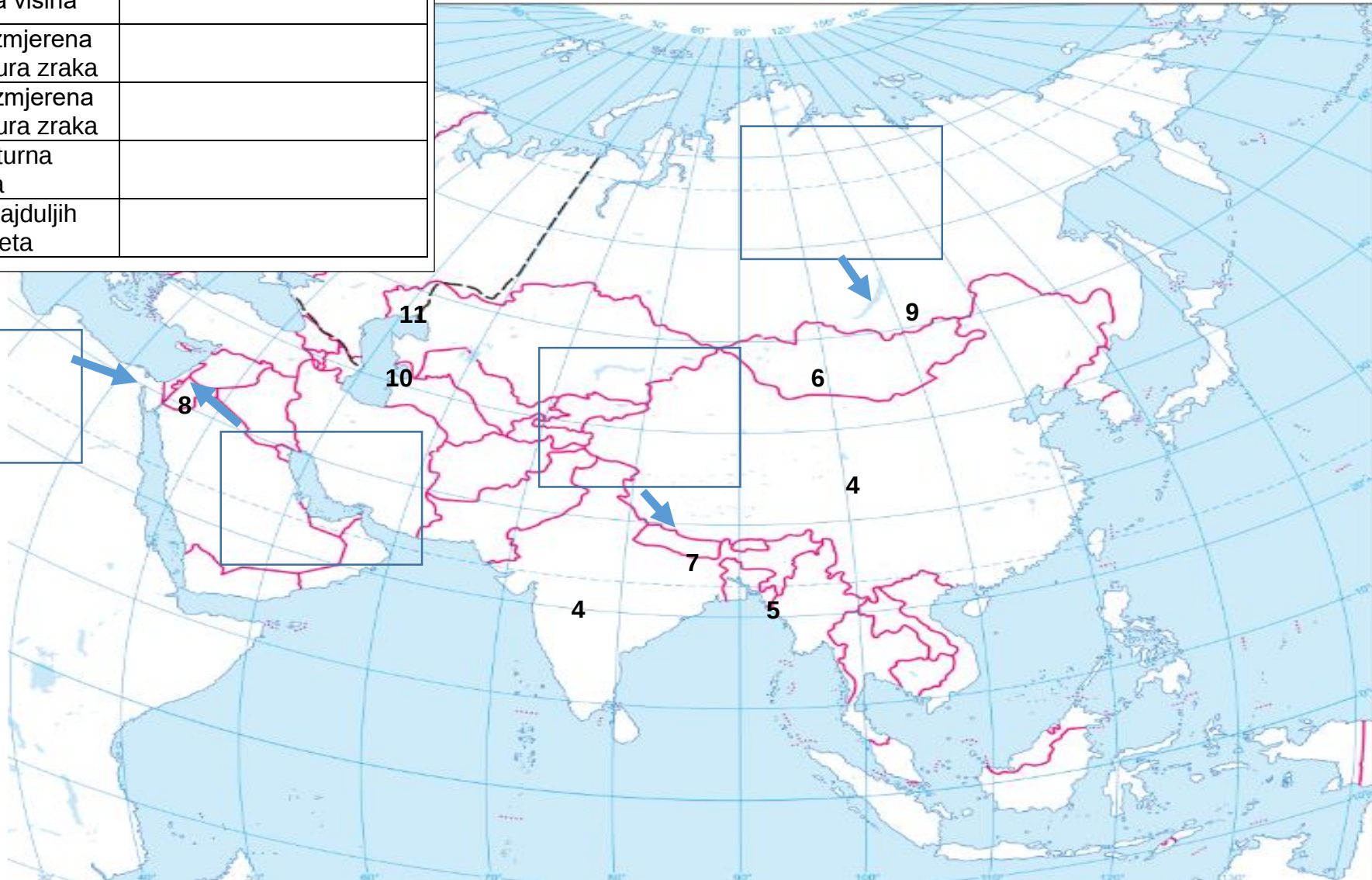
1. Plavom bojom podebljaj granicu između Azije i Europe pa upiši imena gore, rijeke, jezera, planine, mora i morskih prolaza koji čine tu granicu
2. Crvenom bojom ucrtaj granicu između Azije i Afrike pa upiši imena prevlake, mora i morskog prolaza koji čine tu granicu
3. Izreži pa na odgovarajuće mjesto na karti zalijepi odgovarajuću fotografiju Sueskog kanala.
4. Zelenom bojom ucrtaj granicu između Azije i Australije pa upiši imena mora koja čine tu granicu
5. Narančastom bojom ucrtaj granicu između Azije i Sjeverne Amerike pa upiši ime morskog prolaza koji čini tu granicu.
6. Na odgovarajuća mjesta u tablici upiši brojčane podatke o površini, apsolutnoj naseljenosti i prosječnoj naseljenosti Azije.
7. Na mjesta označena brojkama 1 do 11 upiši odgovarajuće superlative Azije.
8. Iz popisa 10 najduljih rijeka na svijetu izdvoji azijske i upiši njihova imena u odgovarajuću tablicu uz kartu:
 1. Amazona
 2. Nil
 3. Mississippi-Missouri
 4. Chiang Jiang
 5. Jenisej-Angara
 6. Ob-Irtiš
 7. Huang He
 8. Mekong
 9. Lena
 10. Kongo
9. Prosječnu visinu Azije upiši na odgovarajuće mjesto u odgovarajuću tablicu
10. Upiši na odgovarajuće mjesto i u odgovarajuću tablicu najvišu i najnižu temperaturu zraka izmjerenu u Aziji i imena mjesta na kojima su izmjerene pa izračunaj temperaturnu amplitudu i upiši ju na odgovarajuće mjesto
11. Preostale fotografije izreži i zalijepi na odgovarajuća mjesta na karti.
12. Pripremite petominutno izlaganje o azijskim superlativima, raznolikostima i granicama Azije koristeći plakat koji ste izradili

✂-----



AZIJA-NAJ-KONTINENT I GRANICE

Prosječna visina	
Najviša izmjerena temperatura zraka	
Najniža izmjerena temperatura zraka	
Temperaturna amplituda	
6 od 10 najduljih rijeka svijeta	



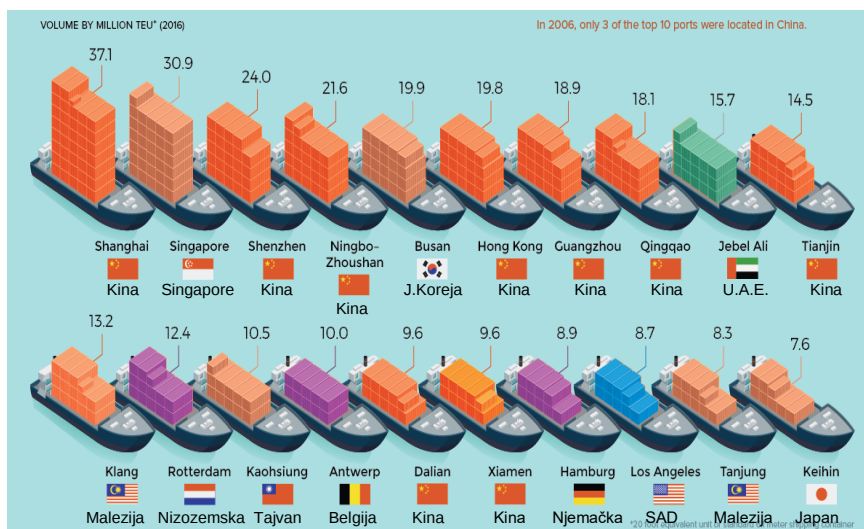
površina		apsolutna naseljenost		prosječna naseljenost	
1		2		3	

GEOGRAFSKI SMJEŠTAJ I POLOŽAJ AZIJE, MORA I OBALE

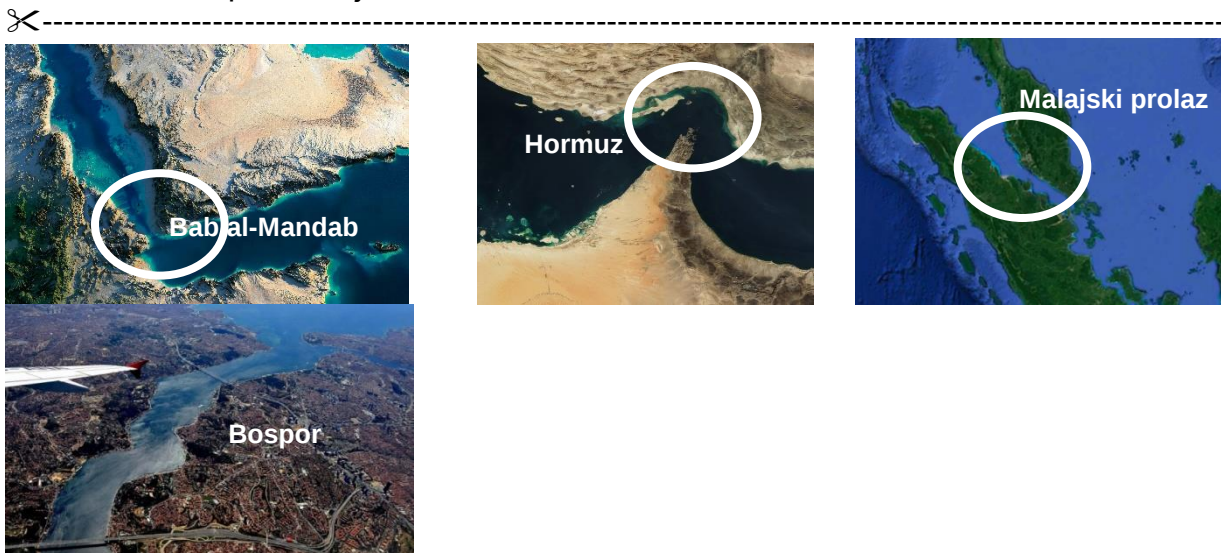
SLJEDEĆE ZADATKE RIJEŠI UZ POMOĆ TEKSTA U UDŽBENIKU NA STRANICAMA 56-57 U ODLOMCIMA: Geografski smještaj i položaj i Mora i obale

Na slijepoj karti Azije:

1. Crvenom bojom podebljaj ekvator i meridijan na 180° pa kosim crtama ispuni dijelove Azije na zapadnoj i na južnoj polutki
2. Plavom bojom podebljaj sjevernu obratnicu i sjevernu polarnicu pa na njima napiši njihove nazive
3. Žutom bojom pobočaj dio Azije u žarkom pojasu, zelenom bojom dio Azije u sjevernom umjerenom pojasu, a narančastom bojom dio Azije u sjevernom hladnom pojasu
4. Na strelicu koja povezuje najistočniju i najzapadniju točku Azije upiši kroz koliko se vremenskih zona prostire Azija (koristi kartu vremenskih zona!)
5. Na odgovarajuća mjesta upiši imena četiriju kontinenata najbližih Aziji.
6. Na odgovarajuća mjesta napiši imena četiriju oceana koji okružuju Aziju.
7. Strelicama prikaži smjer naseljavanja Australije i Sjeverne Amerike iz Azije u vrijeme ledenog doba.
8. Zaokruži dio azijske obale koji je najrazvedeniji.
9. Na odgovarajuća mjesta upiši imena najvećih poluotoka Arapskog, Dekanskog i Indokineskog i najvećih otoka Bornea, Sumatre i Jave (koristi kartu Azije u atlasu!)
10. Izreži slike morskih prolaza na dnu stranice pa ih zalijepi na odgovarajuća mjesta na karti.
11. Prema prikazu 20 najvećih svjetskih luka zaključi koliko ih je u Aziji i koliko od njih u Kini (odgovor upiši na odgovarajuće mjesto na karti) pa dvije najveće ucrtaj na kartu i upiši imena.



12. Pripremite petominutno izlaganje o geografskom smještaju, položaju, morima i obalama Azije koristeći plakat koji ste izradili



GEOGRAFSKI SMJEŠTAJ I POLOŽAJ AZIJE, MORA I OBALE



Od 20 najvećih svjetskih luka _____ ih je u Aziji, a od toga _____ u Kini.

RELJEF AZIJE-MLADE PLANINE I PACIFIČKI VATRENI PRSTEN

SLJEDEĆE ZADATKE RIJEŠI UZ POMOĆ TEKSTA U UDŽBENIKU U ODLOMCIMA: Mlade ulančane planine, na stranicama 59 i 60 i Život na rubu na stranici 62

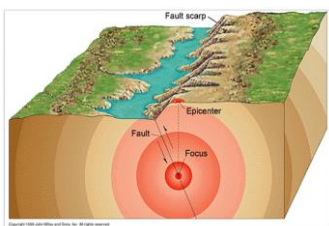
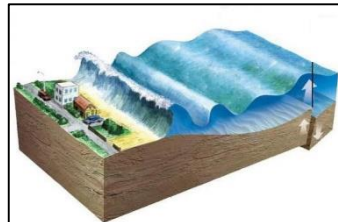
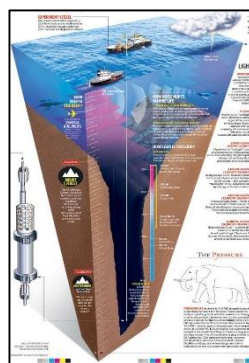
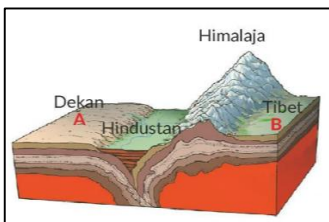
Na slijepoj karti Azije:

1. Ružičastom bojom pobočaj 10 mladih planina u Aziji i upiši njihova imena (prema tekstu iz udžbenika)
2. Žutom bojom pobočaj visoravni (3) i zavale (1) i upiši njihova imena
3. Izreži pa na odgovarajuće mjesto na karti zalijepi crtež postanka Himalaje.
4. U sljedeći okvir nacrtaj izgled mladih planina na kojemu ćeš napisati kakav je izgled padina i vrhova i kakva je visina. Izreži crtež i zalijepi ga na slobodno mjesto na karti

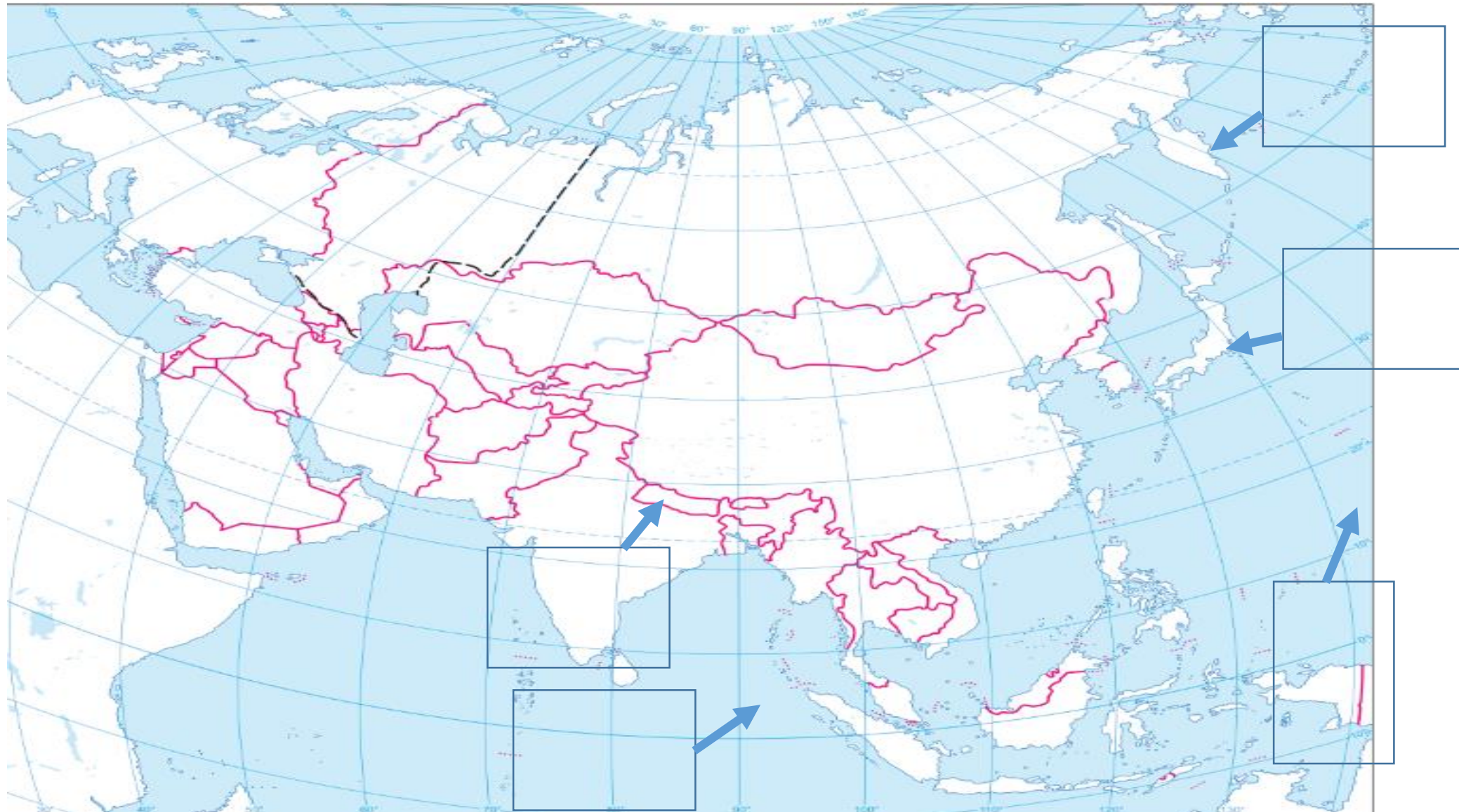


5. Crvenom bojom označi dio Pacifičkog vatrenog prstena u Aziji
6. Izreži pa na odgovarajuće mjesto na karti zalijepi crtež koji prikazuje najdublji dio mora na svijetu i napiši njegovo ime na karti. Napiši uz zalijepljeni crtež na kakvoj je granici litosfernih ploča stvoren taj, najdublji dio mora.
7. Izreži crtež tsunamija pa ga zalijepi na odgovarajuće mjesto na karti, tamo gdje se tsunamiji najčešće događaju. Napiši uz zalijepljeni crtež zašto se događaju.
8. Izreži pa uz poluotok Kamčatku zalijepi fotografiju aktivnog vulkana Ključevskaja sopka.
9. Izreži crtež potresa pa ga zalijepi uz državu u kojoj se godišnje dogodi preko 1000 potresa. Napiši uz zalijepljeni crtež zašto se događaju.
10. Popuni tablicu o naseljenosti uz kartu.
11. Pripremite petominutno izlaganje o mladim planinama Azije i Pacifičkom vatrenom prstenu u Aziji koristeći plakat koji ste izradili. U izlaganju spomenite: izgled i način postanka mladih planina, nazive i smještaj mladih planina, visoravni i zavale, specifičnosti Pacifičkog vatrenog prstena u Aziji i obilježja naseljenosti mladih planina i dijelova Pacifičkog vatrenog prstena.

✂-----



RELJEF AZIJE-MLADE PLANINE I PACIFIČKI VATRENI PRSTEN



	naseljenost	razlog takvoj naseljenosti
mlade planine		
područja uz vulkane		

RELJEF AZIJE-PRASTARA I STARA AZIJA, NIZINE

SLJEDEĆE ZADATKE RIJEŠI UZ POMOĆ TEKSTA U UDŽBENIKU U ODLOMCIMA: Prastara i stara Azija, na stranici 58 i Prostrane nizine, na stranici 61.

Na slijepoj karti Azije:

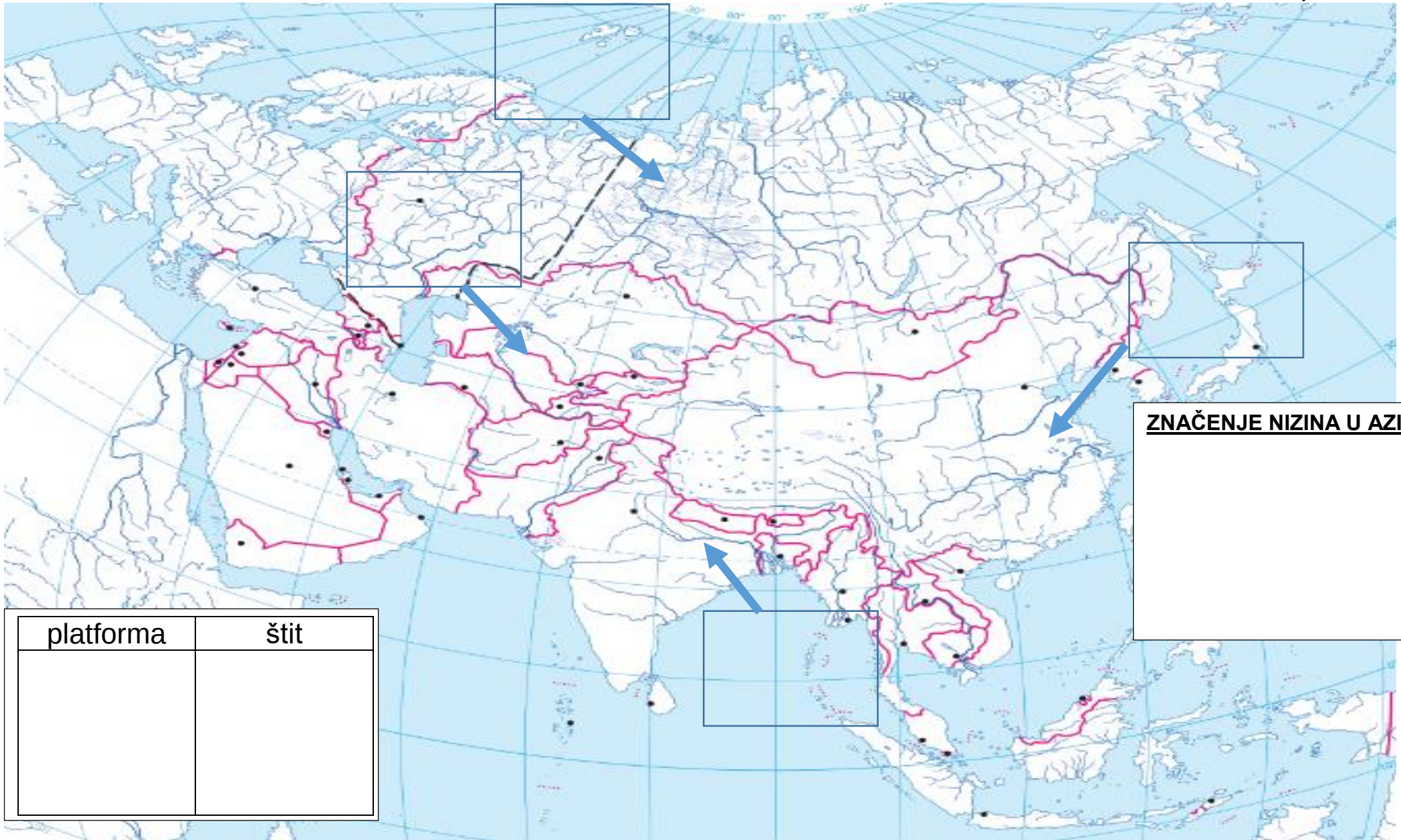
1. Kosim crtama iscrtaj prastaru platformu i upiši joj ime
2. Smeđom bojom pobočaj štitove (5) i napiši njihova imena.
3. Na odgovarajućem mjestu uz kartu upiši razlike između platformi i štitova
4. Žutom bojom pobočaj stare gore (5) i upiši njihova imena.
5. U sljedeći okvir nacrtaj izgled starih gora na kojemu ćeš napisati kakav je izgled padina i vrhova i kakva je visina. Izreži taj crtež i zalijepi ga na slobodno mjesto na karti



6. Plavom bojom podebljaj na karti 10 rijeka spomenutih u tekstu i upiši njihova imena.
7. Zelenom bojom pobočaj 9 nizina spomenutih u tekstu i upiši njihova imena ili im izreži i zalijepi fotografije na odgovarajuća mjesta.
8. Prema tematskoj karti u udžbeniku na stranici 62 nizine koje imaju najveću gustoću naseljenosti još jednom pobočaj tamnijom zelenom bojom.
9. Nizinu s neplodnim tlom, koja je gotovo nenaseljena ispuni točkicama.
10. Na odgovarajuće mjesto na karti upiši pojmove koji će opisati značenje nizina u Aziji.
11. Pripremite petominutno izlaganje o prastarj i staroj Aziji i azijskim nizinama koristeći plakat koji ste izradili. U izlaganju spomenite: izgled i način postanka prastarih platformi i štitova te starih gora i nizina, nazive i smještaj prastarih i starih reljefnih dijelova i nizina, specifičnosti naseljenosti ovih dijelova reljefa.



RELJEF AZIJE-PRASTARA I STARA AZIJA, NIZINE



ZNAČENJE NIZINA U AZIJI

platforma	štit

KLIMA AZIJE

(Radni list za samostalnu obradu uz tekst u udžbeniku na stranicama 63. do 67.)



Prema karti klimatskih tipova u udžbeniku na stranici 64.

- pobočaj kartu klimatskih razreda Azije.
- popuni sljedeću tablicu:

klimatski razred		klimatski tipovi		
A				
B				
C				
D				
E				

Prisjeti se obilježja svakog klimatskog tipa i pripadajućih klimatskih dijagrama.

Popuni tablicu imenima vrućih i hladnih azijskih pustinja, a zatim pripadajućim brojkama označi njihov položaj na karti.

vruće pustinje		hladne pustinje	
1		2	
		3	
		4	
		5	

Objasni uzroke sušnosti unutrašnjosti Azije.

Objasni uzroke sušnosti jugozapadne Azije.

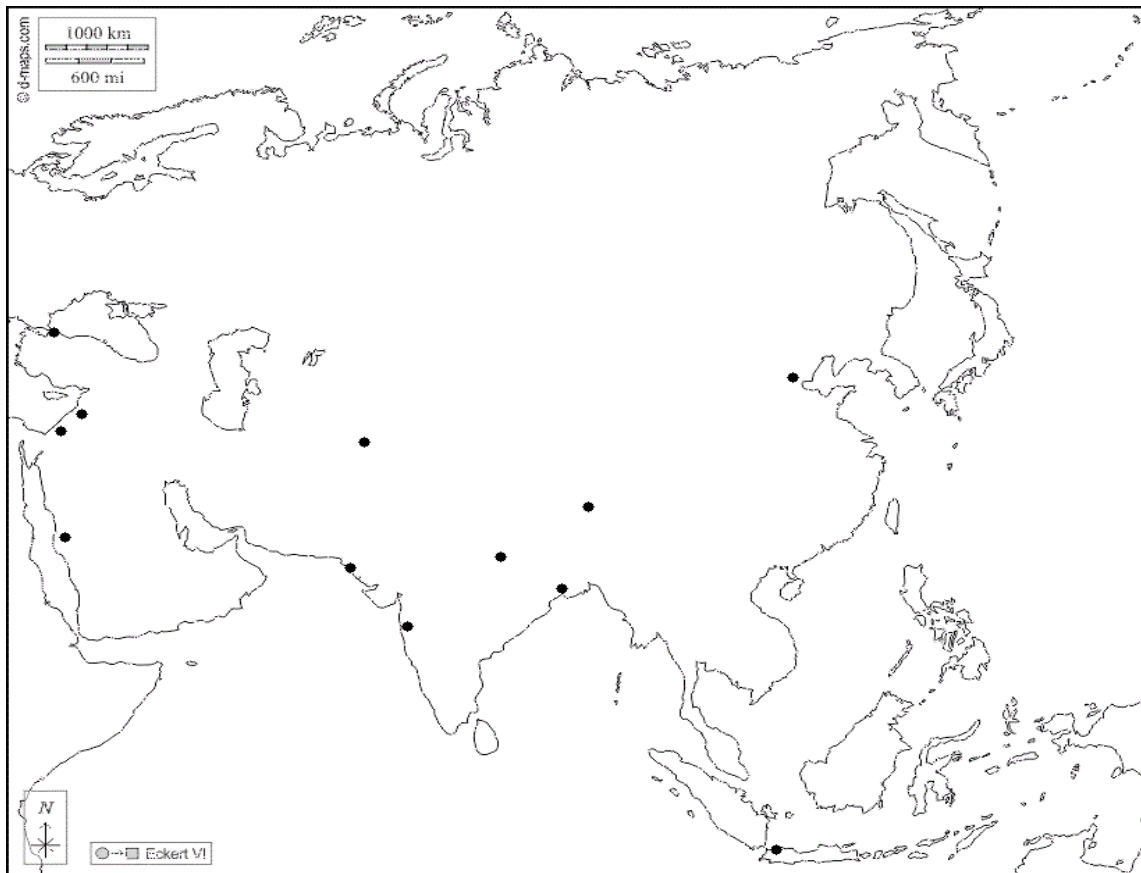
U tablicu napiši obilježja ljetnih i zimskih monsuna pa na karti kosim crtama iscrtaj dio Azije u kojemu pušu.

	smjer puhanja	vlažnost
ljetni monsuni		
zimski monsuni		

GRADOVI AZIJE

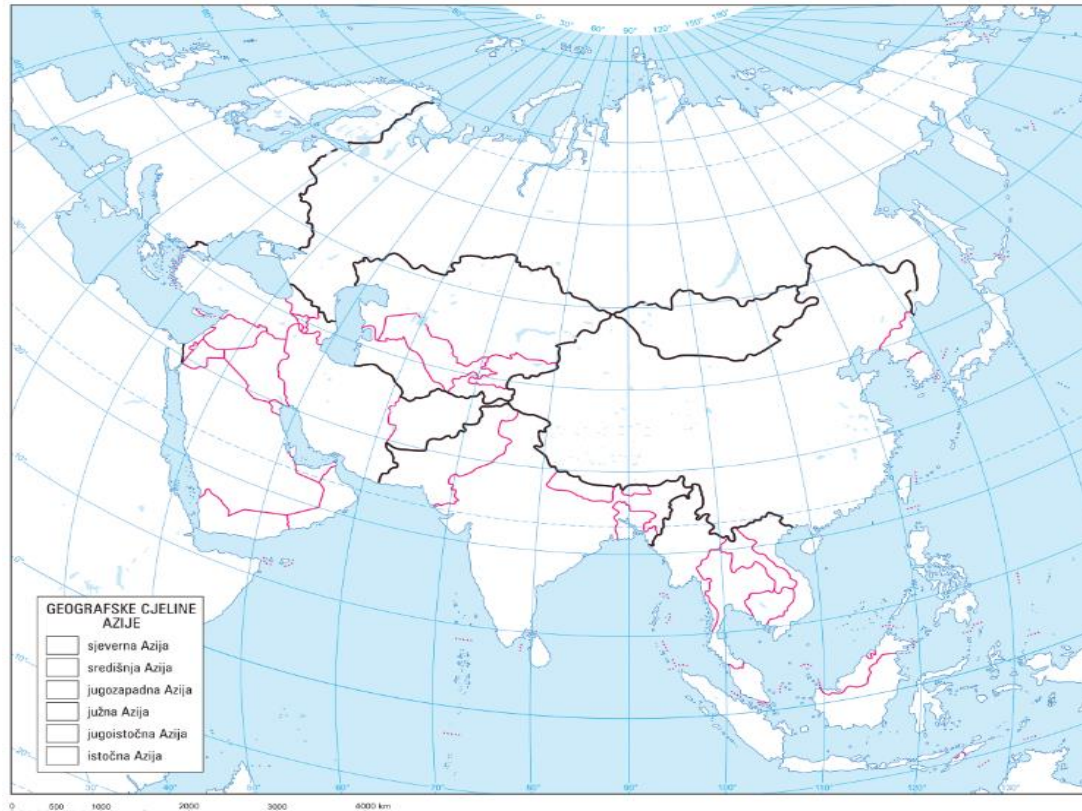
(Radni list za razvijanje kartografske pismenosti)

Točkama kojima su označeni azijski gradovi upiši odgovarajuća imena gradova.



REGIJE AZIJE

(Radni list za rad u skupinama)



SJEVERNA AZIJA

klima	
naseljenost	
specifičnosti	

ISTOČNA AZIJA

klima	
naseljenost	
specifičnosti	

JUGOZAPADNA AZIJA

klima	
naseljenost	
specifičnosti	

SREDIŠNJA AZIJA

klima	
naseljenost	
specifičnosti	

JUŽNA AZIJA

klima	
naseljenost	
specifičnosti	

JUGOISTOČNA AZIJA

klima	
naseljenost	
specifičnosti	

REGIJE INDIJE, KINE I JAPANA

(Radni list koji prati nastavu)

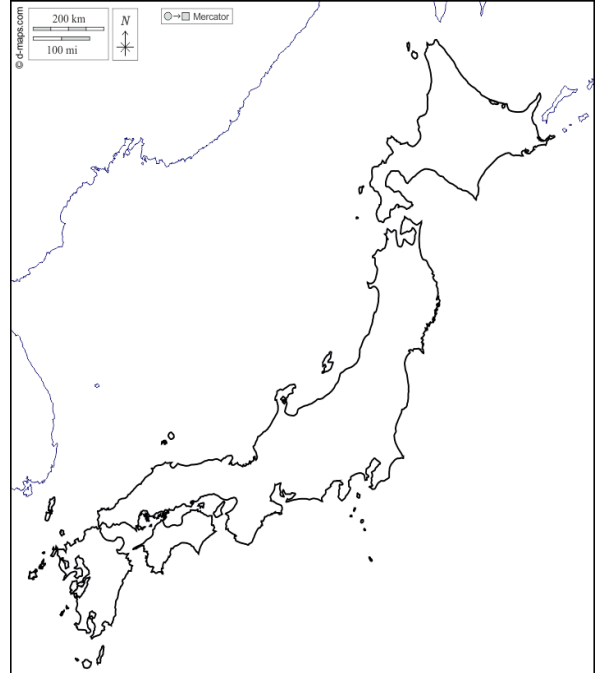
INDIJA

Na karti Indije, različitim bojama pobočaj 3 indijske regije i upiši im nazive.



JAPAN

Na karti Japana, pobočaj četiri najveća japanska otoka i upiši im imena.



KINA

Na karti Kine, različitim bojama pobočaj dvije kineske regije i upiši im nazive.



AFRIKA

SLIJEPA KARTA



GEOGRAFSKI SMJEŠTAJ I POLOŽAJ AFRIKE

(Radni list za rad u skupinama)



Prema površini u svijetu		Udaljenost u stupnjevima od početnog meridijana prema istoku	
Površina u km ²		Udaljenost u stupnjevima od početnog meridijana prema zapadu	
Polutke na kojima se prostire		Udaljenost u stupnjevima od ekvatora prema sjeveru	
Pripadnost svjetovima		Udaljenost u stupnjevima od ekvatora prema jugu	

SLJEDEĆE ZADATKE RIJEŠI U TABLICI I SLIJEPOJ KARTI AFRIKE:

Popuni tablicu odgovarajućim podacima

- Na odgovarajućim mjestima ucrtaj plavom bojom ekvator i obratnice, upiši im imena i stupnjeve na kojima se nalaze.
- Pobojaj trima različitim bojama tri toplinska pojasa u Africi i upiši im nazive.
- Na odgovarajuća mjesta na karti upiši imena oceana i mora koji okružuju Afriku.
- Zaokruži i napiši imena najvažnijim morskim prolazima na obalama Afrike.
- Upiši na odgovarajuća mjesta na karti imena najvećeg afričkog otoka i najvećeg afričkog zaljeva.
- Odgovori na sljedeća pitanja:
 - Kakve su obale Afrike? _____
 - Kakva je iskorištenost središnjeg afričkog položaja? _____
 - Upiši svoje mišljenje o razlozima takvoj iskorištenosti.

VODA I ŽIVOT U AFRICI

(Radni list za samostalni rad s tekstom u udžbeniku na stranicama 112. do 117.)

Objasni pojmove u tablici:

područje bez otjecanja	područje unutarnjeg otjecanja
primjer:	primjer:

Afričke rijeke **Kongo, Limpopo, Niger, Nil, Oranje, Zambezi** podebljaj na karti prema sljedećem ključu:

- plavom bojom podebljaj rijeke atlantskog slijeva i upiši im imena
- zelenom bojom podebljaj rijeke indijskog slijeva i upiši im imena
- crvenom bojom podebljaj rijeke sredozemnog slijeva i upiši im imena

Pročitaj u udžbeniku na stranicama 114-116 tekst o najznačajnijim afričkim rijekama.

Podebljaj na karti narančastom bojom rijeku **Okavango** i upiši joj ime.

Što su **vadi** i gdje se javljaju? _____

Što su **šotovi**? _____

Zaokruži na karti sljedeća afrička jezera i upiši im imena:

Viktorijino, Tanganjika, Malawi ili Njasa, Čad

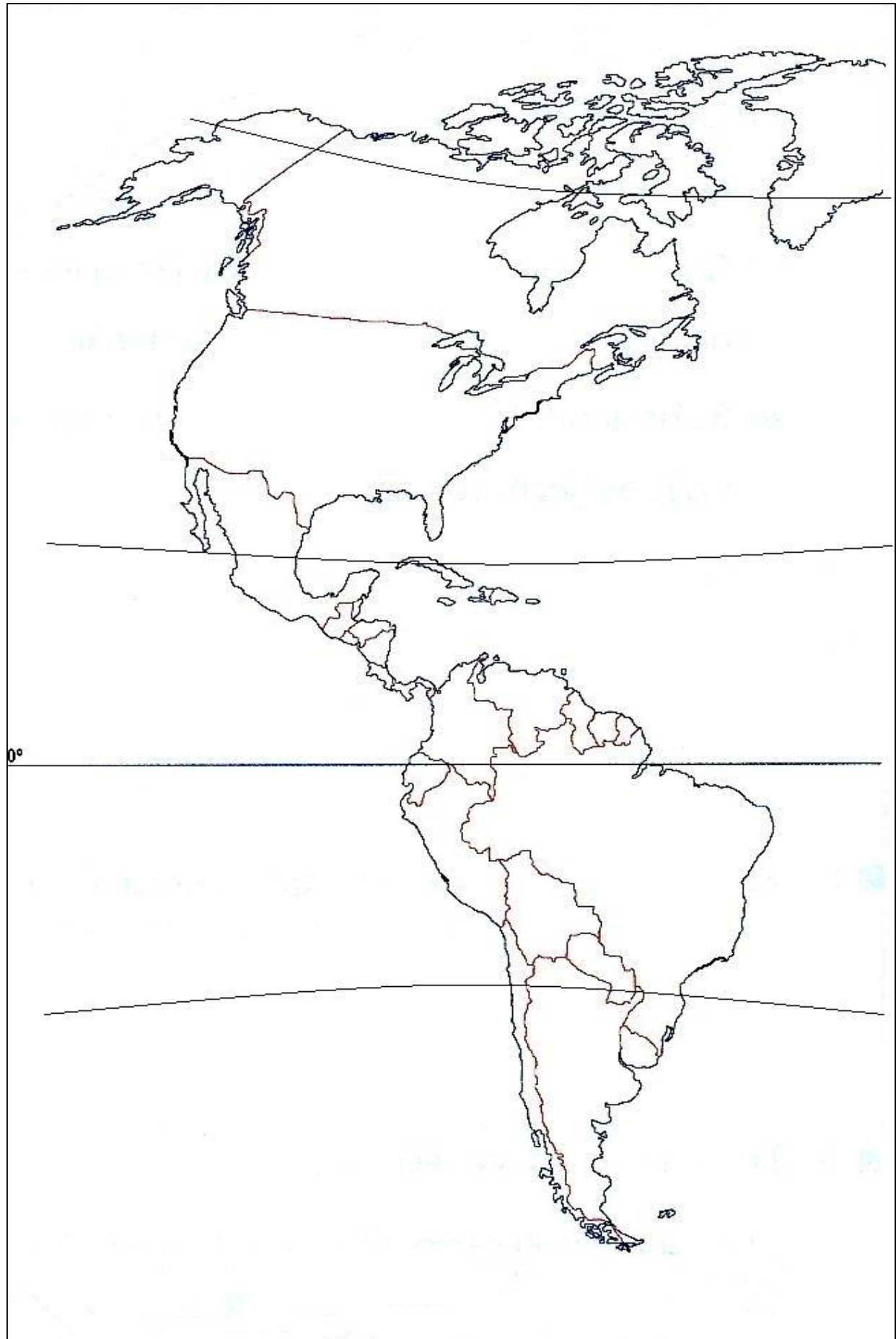
Za što se koriste umjetna jezera/akumulacije u Africi?

Zaokruži na karti dva najveća afrička akumulacijska jezera i upiši im imena.



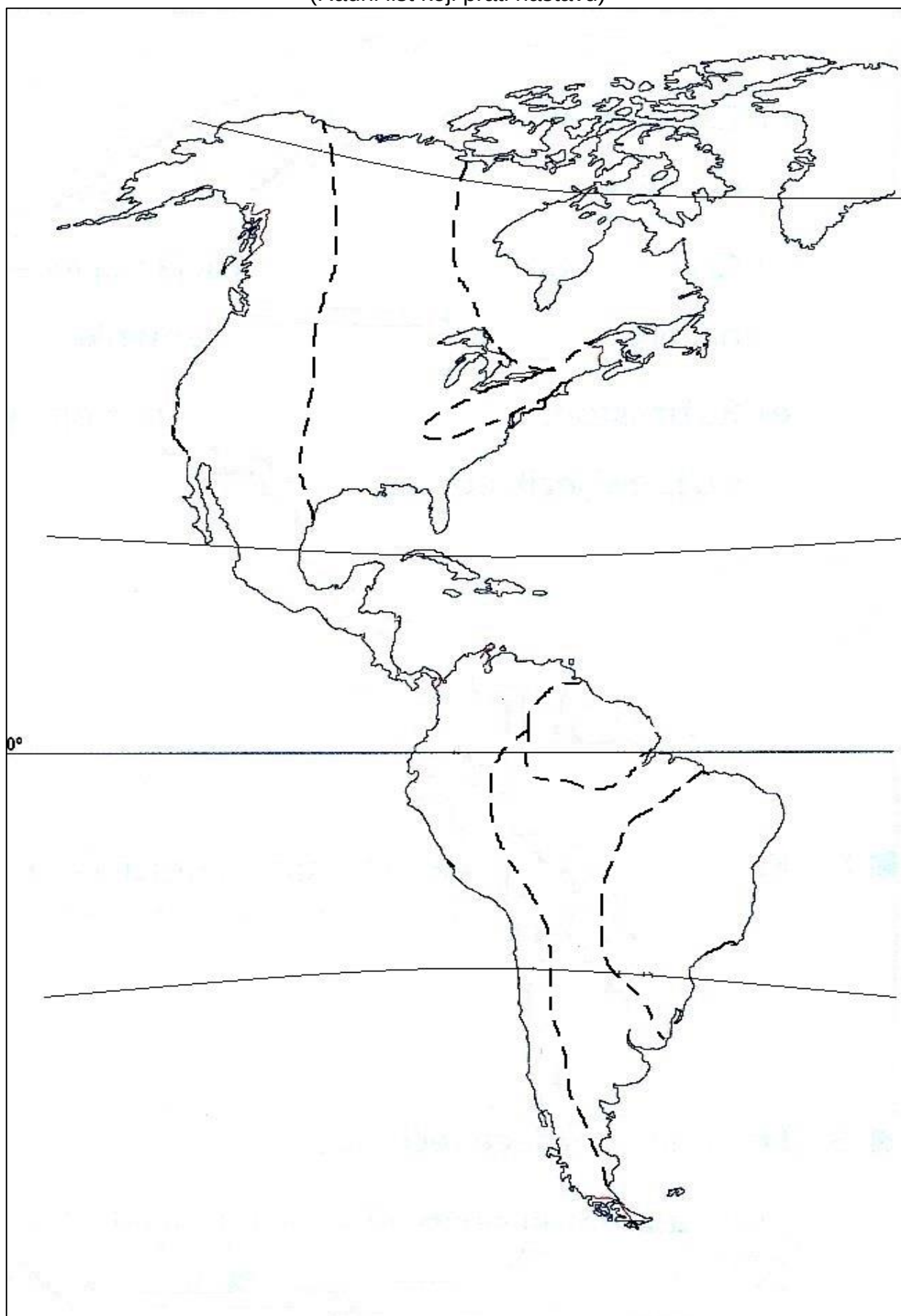
SJEVERNA I JUŽNA AMERIKA

SLIJEPA KARTA



RELJEF I VODE AMERIKE

(Radni list koji prati nastavu)



PRASTARI ŠTITOVİ

U Sjevernoj Americi **1.** _____

U Južnoj Americi: **2.** _____ i **3.** _____

STARO GORJE

4.

MLADE PLANINE

Zajednički naziv _____

5. _____ u Sjevernoj Americi

6. _____ u Južnoj Americi

SREDIŠNJE RAVNICE

AMERIČKI GRADOVI

(Radni list za samostalni rad s tekstom u udžbeniku na stranicama 170. do 174.)

Pročitaj tekst lekcije Američki gradovi u udžbeniku na str. 170.-174. pa riješi sljedeće zadatke:

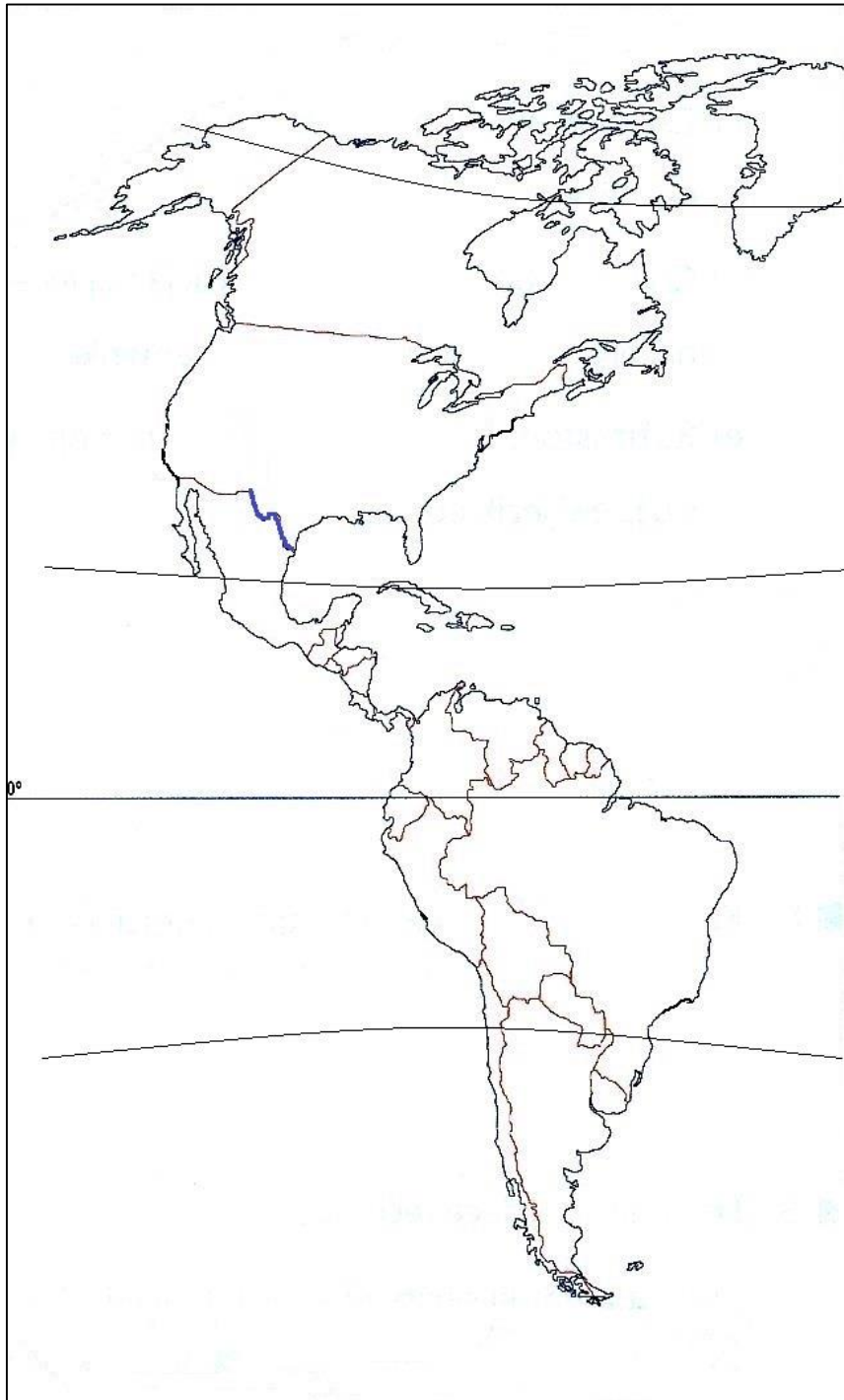
Prepiši u odgovarajuće stupce sljedeća obilježja gradova:

- ponekad očuvane povijesne jezgre
- moderni velegradovi koji su izgubili svoje povijesne građevine
- neplanski građeni
- planski građeni
- pravilan raspored
- dobra prometna povezanost
- **Aglomeracije=METROPOLITANSKA PODRUČJA**
 - srastaju u **MEGALOPOLISE**
- brz rast gradova od polovice 20. st.
- sirotinjske četvrti
 - npr. **FAVELE** u Brazilu

ANGLOAMERIČKI GRAD	LATINSKOAMERIČKI GRAD

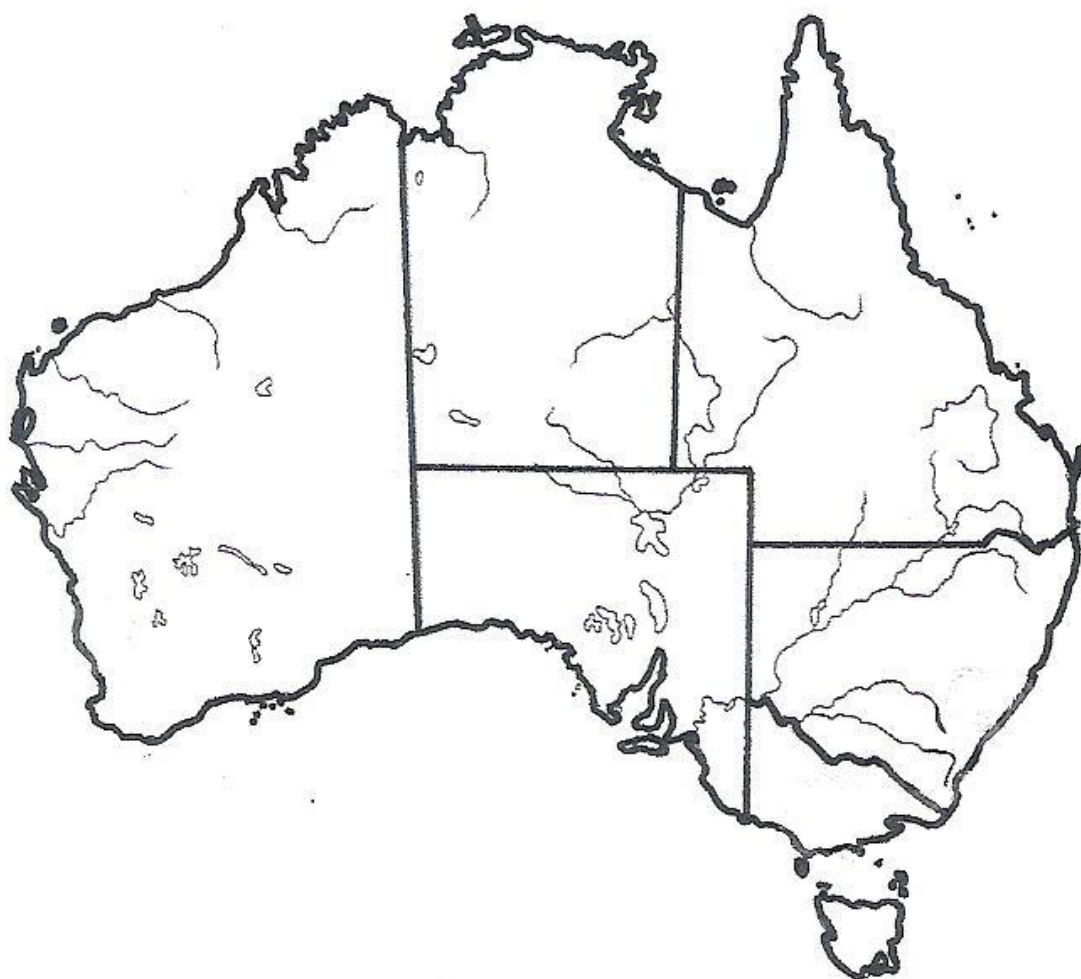
U sljedećem popisu gradova crvenom bojom zaokruži gradove Angloamerike, a plavom gradove Latinske Amerike. Ucrtaj te gradove na slijepu kartu Amerika odgovarajućim kartografskim znakom i upiši im imena.

New York, Los Angeles, Ciudad de Mexico, Chicago, Washington, Lima, Baltimore,
Buenos Aires, San Francisco, Boston, Rio de Janeiro, Dallas, Houston, Philadelphia,
Miami, Santiago, Toronto, Bogota, Montreal, Ottawa,
Sao Paulo



AUSTRALIJA

SLIJEPA KARTA



AUSTRALIJA-POLOŽAJ I PRIRODNA OBILJEŽJA

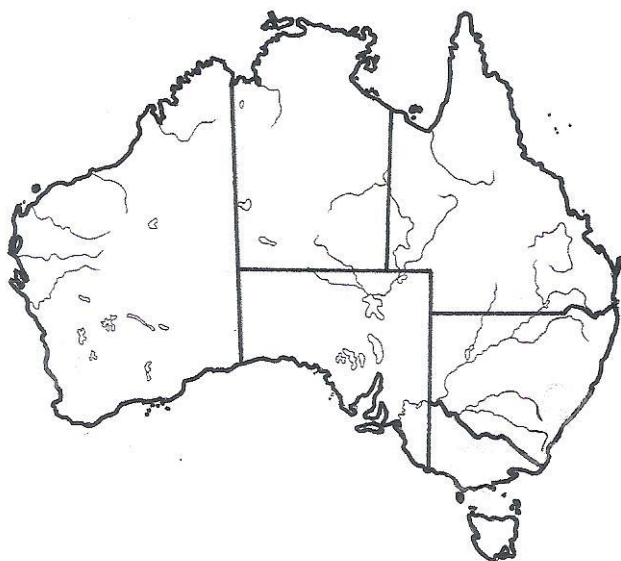
(Radni list za samostalno učenje s tekstom iz udžbenika 182. do 188.)

Pročitaj tekst lekcije **Kontinent i zemlja crvenog srca** u udžbeniku na stranicama 182.-188. pa riješi sljedeće zadatke:

- Dopuni tablicu podacima o smještaju i položaju Australije:

Površina Australije u km ²	
Rang kontinenta prema površini	
Polutke na kojima se prostire	
Oceani koji ju okružuju	
Najbliži kontinent	
Razvedenost obale	

Na slijepoj karti Australije:



- Plavom bojom pobočaj najveći australski otok i napiši mu ime.
- Crvenom bojom pobočaj dva najveća australska zaljeva i napiši im imena.
- Zelenom bojom pobočaj dva najveća poluotoka i napiši im imena.
- Žutom bojom pobočaj Veliki koraljni greben

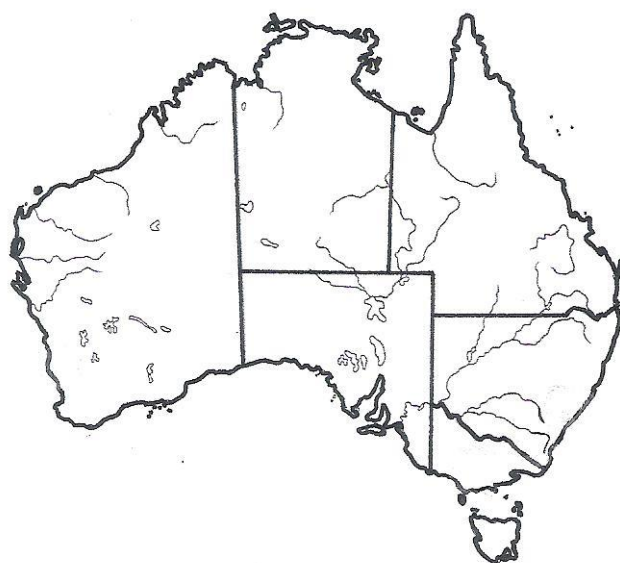
Na slijepoj karti Australije:

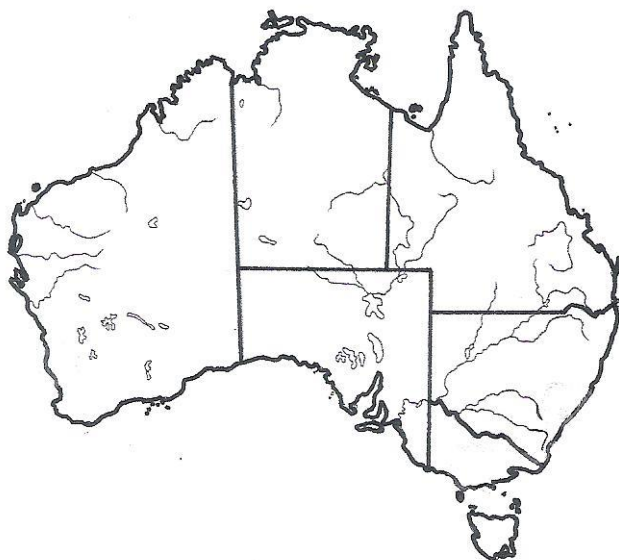
- Trima različitim bojama pobočaj tri reljefne cjeline Australije i dopuni tumač.

TUMAČ

- ☐ _____
- ☐ _____
- ☐ _____

- U reljefni dio najbogatiji rudama upiši „rude“
- Trokutićem ucrtaj najviši vrh Australije i upiši mu ime.
- Crvenom točkom označi najdublju australsku depresiju i upiši ime zavale u kojoj se prostire, a plavom bojom pobočaj istoimeno jezero.
- Plavom bojom podebljaj rijeke Murray i Darling i upiši im imena.





- Prema tumaču pobočaj na karti različitim bojama klimatske razrede u Australiji:

TUMAČ

- ☐ suhe klime
 - ☐ umjerene klime
 - ☐ tropske klime
- Zaokruži na karti Veliku artešku zavalu.

- Objasni što su i kako nastaju arteške bušotine ili bunari.

STANOVNIŠTVO AUSTRALIJE

(Radni list za samostalno učenje uz tekst u udžbeniku na stranicama 189. do 194.)

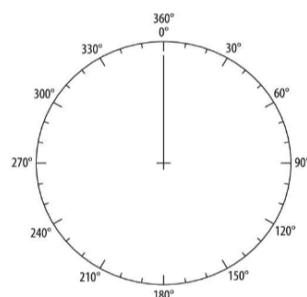
1. Kako se zovu australski starosjedioci? _____
2. Kako i kada su australski starosjedioci stigli u Australiju? _____

3. Što se smatra početkom europskog naseljavanja Australije? _____

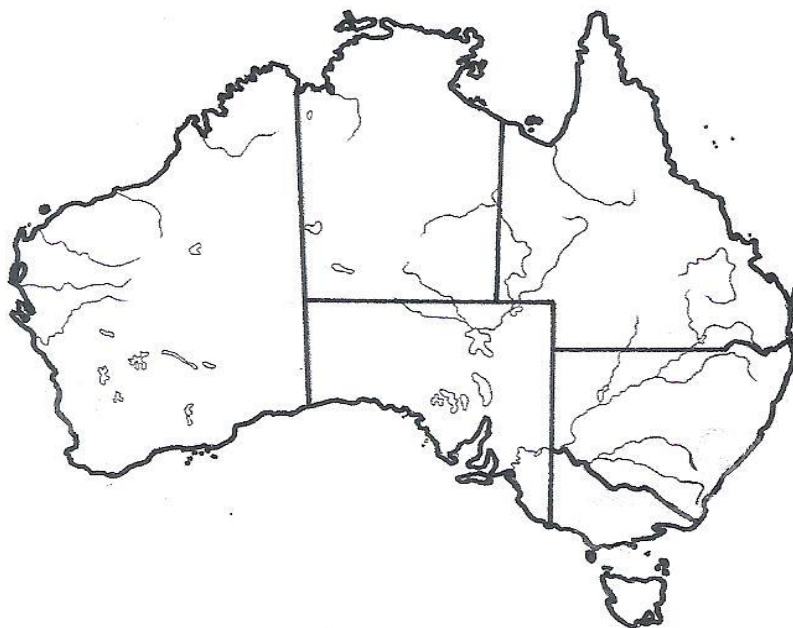
4. Zbog čega Australiju naseljavaju prvi slobodni useljenici? _____
5. Kada počinje masovnije useljavanje u Australiju iz Europe? _____

6. Koliko je Hrvata u Australiji prema popisu iz 2016. godine? _____

7. Pobjaj na kružnom dijagramu udio
Australaca europskog podrijetla u
Australiji.



8. Kolika je apsolutna naseljenost Australije? _____
9. Kolika je prosječna naseljenost Australije? _____
10. Pobjaj na karti Australije crvenom bojom prostore sa više od 1 stan./km², a žutom bojom prostore sa manje od 1 stan./km².
11. Zašto se javlja ovakva, na karti prikazana, raspodjela stanovništva? _____
12. Ucrtaj na karti glavni i najveće australske gradove i upiši im imena.

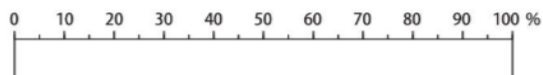


GOSPODARSTVO AUSTRALIJE

Opiši australske gospodarske djelatnosti prema sektorima djelatnosti.

PRIMARNI SEKTOR

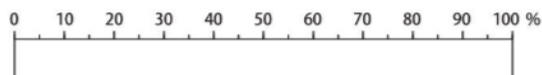
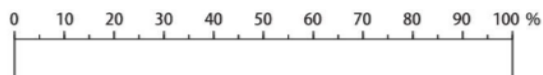
U vrpčastom dijagramu prikaži udio obradive površine u Australiji.



SEKUNDARNI SEKTOR

TERCIJARNI SEKTOR

U vrpčastim dijagramima prikaži udio zaposlenih i udio prihoda od tercijarnih djelatnosti u Australiji.



OCEANIJA

(Radni list za samostalno učenje uz tekst u udžbeniku na stranicama 195. do 200.)

1. OCEANIJA je _____

Otoci s najviše stanovnika i najveći površinom u Oceaniji su _____,
_____ i _____.

2. Prema građi i postanku razlikujemo:

- _____ otoke, nastale _____

Primjeri: _____

- _____ otoke, vrhove _____

Primjeri: _____

- _____ otoke, izgrađeni od _____

Poseban oblik koraljnih otoka zove se _____ - (opiši kako izgleda) _____

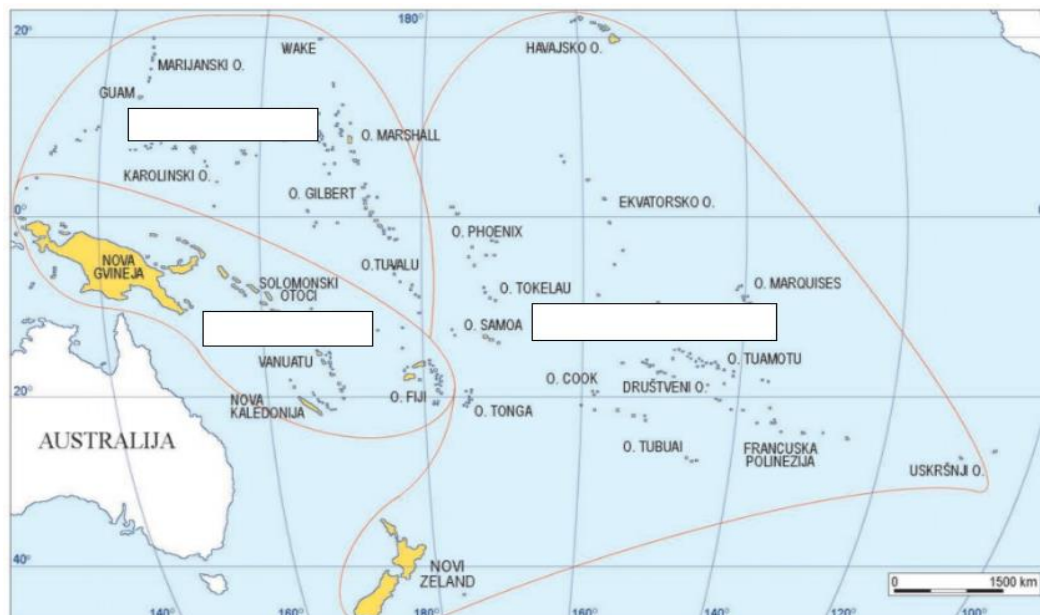
3. Otočne skupine Oceanije:

_____ -pripada joj _____

_____ -između _____

_____ -čine ju _____

4. Na karti pobočaj različitim bojama navedene otočne skupine Oceanije i upiši im imena



5. Gospodarske djelatnosti u Oceaniji:

NOVI ZELAND

6. Čine ga _____
7. Reljefna obilježja: _____

8. Domoroci: _____
9. Današnji sastav stanovništva: _____

10. Gospodarske djelatnosti: _____

11. Gradovi: _____

12. Na karti Novoga Zelanda upiši na odgovarajuća mjesta imena velikih otoka, ucrtaj glavni i najveće gradove i upiši im imena

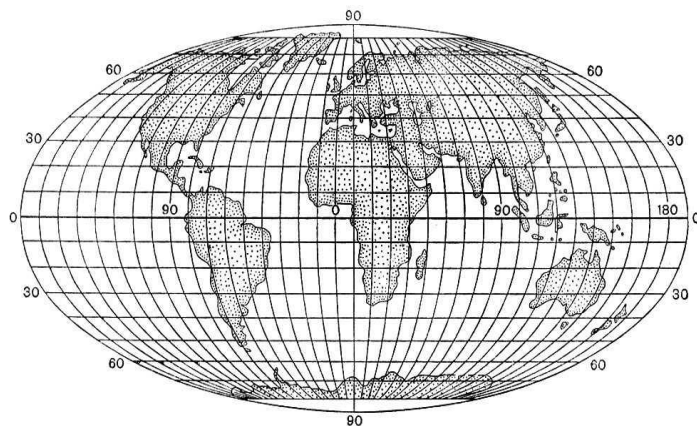


ARHTIK I ANTARKTIKA

(Radni list za samostalno učenje uz tekst u udžbeniku na stranicama 201. do 205.)

Na prikazu pobočaj točno do njihovih granica:

- plavom bojom područje Arktika (u užem smislu)
- crvenom bojom antarktičko polarno područje



POPUNI TABLICE PODACIMA O POLARNIM PODRUČJIMA

	Arktik	Antarktika
Obuhvaća:		
Obilježja leda:		

	Arktik	Antarktika
Klima:		
Naseljenost:		
Prirodna bogatstva i njihovo iskorištavanje:		

GLOBALIZACIJA

(Radni list za samostalno učenje uz tekst u udžbeniku na stranicama 206. do 212.)
Pročitaj tekst lekcije Globalizacija u udžbeniku od 206.-212. stranice pa riješi sljedeće zadatke:

Što je globalizacija? _____

Navedi po jedan primjer za sljedeće dimenzije globalizacije:

– Gospodarska- _____

– Politička- _____

– Kulturološka- _____

– Demografska- _____

– Ekološka- _____

Objasni kako na razvoj globalizacije utječu sljedeće djelatnosti:

– Promet- _____

– Trgovina- _____

Koje su djelatnosti posebno potaknute globalizacijom? Objasni kako. _____

Navedi barem dva pozitivna učinka globalizacije. _____

Navedi barem dva negativna učinka globalizacije. _____